

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ**

НАКАЗ

05.12.2022 № 975

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
20 грудня 2022 р.
за № 1635/38971**

**Про затвердження Вимог щодо реалізації м'яса великої рогатої
худоби віком до 12 місяців**

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
аграрної політики та продовольства
[№ 1055 від 22.12.2022](#)}

Відповідно до [абзацу сьомого](#) частини першої статті 7 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», [пунктів 1236-1241](#) Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, та [пункту 8](#) Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 124, **НАКАЗУЮ:**

{Преамбула із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 1055 від 22.12.2022](#)}

1. Затвердити [Вимоги щодо реалізації м'яса великої рогатої худоби віком до 12 місяців](#), що додаються.
2. Департаменту аграрного розвитку забезпечити в установленому порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування та вводиться в дію з 01 січня 2026 року.
4. Установити, що м'ясо великої рогатої худоби віком до 12 місяців, яке відповідає вимогам законодавства у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, що діяло до введення в дію цього наказу, та було

введено в обіг до 01 січня 2026 року, може перебувати в обігу до закінчення мінімального терміну придатності.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра згідно з розподілом обов'язків.

Міністр	М. Сольський
ПОГОДЖЕНО: Голова Державної регуляторної служби України Перший заступник Міністра цифрової трансформації України Т.в.о. Голови Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів Перший віце-прем'єр-міністр України - Міністр економіки України Міністр охорони здоров'я України	О. Кучер О. Вискуб А. Лордкіпанідзе Ю. Свириденко В. Ляшко
	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 05 грудня 2022 року № 975
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20 грудня 2022 р. за № 1635/38971

Вимоги
щодо реалізації м'яса великої рогатої худоби віком до 12 місяців

{Заголовок із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 1055 від 22.12.2022](#)}

1. Ці Вимоги встановлюють правила щодо реалізації м'яса великої рогатої худоби віком до 12 місяців.

Ці Вимоги застосовують до м'яса великої рогатої худоби віком до 12 місяців, забитої з 01 січня 2026 року, призначеного для реалізації та експорту, а також імпортованого на митну територію України.

2. У цих Вимогах наведені нижче терміни вживають у такому значенні:

- 1) молода яловичина - м'ясо великої рогатої худоби у віці від 8 до 12 місяців;
- 2) м'ясо - їстівна частина забитої великої рогатої худоби, вирощеної на фермі (у господарстві), включаючи кров;
- 3) напівтуша - продукт, отриманий шляхом симетричного розділення туші тварини по центру кожного шийного, грудного, поперекового та крижового хребців та по центру грудини і лобково-сідничного зрощення;
- 4) субпродукти - свіже м'ясо, включно з нутрощами та кров'ю, крім м'яса туші;
- 5) телятина - м'ясо великої рогатої худоби у віці не старше 8 місяців;
- 6) туша тварини - тіло забитої тварини до, під час та після знімання шкіри, скобління, нутрування, відокремлювання голови, ніг та хвоста;
- 7) яловичина - м'ясо великої рогатої худоби.

Інші терміни вживають у значеннях, наведених у Законах України [«Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»](#), [«Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»](#), [«Про ідентифікацію та реєстрацію тварин»](#).

{Пункт 2 в редакції Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства № 1055 від 22.12.2022}

3. Під час забою велику рогату худобу віком до 12 місяців оператори ринку харчових продуктів, що здійснюють діяльність із забою свійських копитних тварин, відносять до однієї з наступних двох категорій:

- 1) категорія V: велика рогата худоба у віці до 8 місяців. Літера позначення категорії: V;
- 2) категорія Z: велика рогата худоба у віці понад 8 місяців, але не більше ніж 12 місяців. Літера позначення категорії: Z.

Загальні назви категорій можуть бути доповнені зазначенням назви або зазначенням відповідних відрубів м'яса або субпродуктів.

Загальні назви продуктів, віднесених до категорії V, та будь-які нові назви, похідні від таких загальних назв, повинні використовуватися, тільки якщо буде виконано викладені у цьому пункті вимоги.

4. Після забою на зовнішній поверхні туші тварини проставляють літерну позначку, що відповідає одній з категорій, зазначених у [пункті 3](#) цих Вимог, з використанням клейма або штампа. Розмір клейма повинен становити щонайменше 50 см². Літерне позначення категорії повинне бути максимально розбірливим на маркуванні. У випадку використання штампа, висота літерного позначення повинна становити не менше двох сантиметрів. Літерний штамп проставляють незмивною фарбою безпосередньо на поверхню м'яса. Клеймо або познач на задній четвертині наносять на поперекову частину на рівні четвертого поперекового хребця та на передній четвертині - на грудну частину на відстані від 10 до 30 см від гострого краю грудної кістки.

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 1055 від 22.12.2022](#)}

Позначення категорій великої рогатої худоби на момент забою та загальної назви продукту повинні бути:

- 1) максимально розбірливими на кожному етапі виробництва та реалізації;
- 2) наведені в одному полі зору на одному маркуванні на момент продажу м'яса кінцевому споживачу.

5. На кожному етапі виробництва і реалізації м'яса великої рогатої худоби віком до 12 місяців оператори ринку повинні фіксувати наступну інформацію:

1) ідентифікаційний номер та дату народження тварини - тільки на рівні потужностей із забою;

2) серію та номер паспорта великої рогатої худоби, що дає змогу встановити зв'язок між ідентифікацією тварин, від яких походить м'ясо, з одного боку, та загальною назвою продукту, віком тварини на момент забою та літерною позначкою, що відповідає одній з категорій, зазначених у [пункті 3](#) цих Вимог;

{Підпункт 2 пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 1055 від 22.12.2022](#)}

3) дати надходження тварин та/або м'яса на потужності із забою/переробки та їх відвантаження з цих потужностей.

6. Туші великої рогатої худоби у віці понад 8 місяців, але не більше ніж 12 місяців, можуть бути додатково піддані класифікації. Вік великої рогатої худоби для визначення категорій, зазначених нижче, верифікують на основі інформації, наявної в Єдиному державному реєстрі тварин. Класифікацію та зважування здійснюють на бойні під час визначення маси парної туші тварини якомога швидше після забою, але не пізніше ніж через 60 хвилин після забою. Із зазначеною метою послідовно оцінюють:

1) екстер'єр, визначений як розвиток форм туші тварини, зокрема її основних частин (стегон, спини, лопаток)

Клас екстер'єру	Опис
S Вищий	Усі форми дуже опуклі, м'язи надзвичайно розвинуті (тип туші тварини з подвійною мускулатурою)
E Відмінний	Усі форми опуклі або дуже опуклі, м'язи надзвичайно розвинуті
U Дуже добрий	Форми загалом опуклі, м'язи дуже добре розвинуті
R Добрий	Форми загалом плоскі, м'язи добре розвинуті
O Задовільний	Форми плоскі або впалі, м'язи середньо розвинуті
P Низький	Усі форми впалі або дуже впалі, м'язи слабо розвинуті

Для обігу на внутрішньому ринку України може не застосовуватися.

2) жировий покрив, визначений як кількість жиру на зовнішній стороні туші тварини та в грудній клітці

Клас жирового покрову	Опис
1 низький	Відсутній або незначний жировий покрив
2 невеликий	Невеликий жировий покрив, м'язи видно майже всюди
3 середній	М'язи, за винятком стегон і лопаток, майже всюди покриті жиром, невеликі жирові відкладення в грудній клітці
4 високий	М'язи покриті жиром, але на стегнах і лопатках їх частково видно, деякі чітко виражені жирові відкладення в грудній клітці

5 дуже високий	Уся туша тварини покрита жиром, значні жирові відкладення в грудній клітці
-------------------	--

Кожен з передбачених у пунктах 1 та 2 класів може бути розділений на щонайбільше три підкласи для держав-членів ЄС. Для обігу на внутрішньому ринку України може не застосовуватися.

Такі туші тварин і напівтуші повинні бути представлені в такому вигляді:
без голови і ніг;

голова повинна бути відокремлена від туші тварини в ділянці атлантичного суглобу, а ноги повинні бути відрубані в ділянці зап'ястково-п'ясткового або заплесно-плеснового суглобів;

без органів, що містяться в грудній та черевній порожнинах, з нирками або без нирок, з принирковим і тазовим жиром або без нього;

без статевих органів і прилеглих м'язів, а також без вимені або жиру молочної залози.

Перед оцінюванням може бути видалено зовнішній жир з туш тварин або напівтуш, якщо це виправдано з огляду на жирове покриття. Порядок представлення туш тварини та інші практичні особливості класифікації та маркування туш великої рогатої худоби у віці понад 8 місяців, але не більше ніж 12 місяців, визначають суб'єкти господарювання при складенні договорів постачання.

При складенні договорів постачання необхідно чітко визначити умови і практичні методи класифікації, зважування та маркування туш великої рогатої худоби у віці понад 8 місяців, але не більше ніж 12 місяців. У випадку технічного виходу з ладу автоматизованого методу класифікації доцільно передбачити певні відступи, зокрема стосовно граничного строку класифікації та зважування туш тварин. Маркування туш тварин необхідно здійснювати під час класифікації.

Маркування туш тварин проводиться під час класифікації. Маркування здійснюють за допомогою клейма або етикетки із зазначенням принаймні категорії, класу екстер'єру та жирового покриття, наведених вище.

Маркування наносять на поверхню принаймні кожної четвертини туші тварини.

Маркування клеймом наносять на зовнішню поверхню туші тварини. Етикетки можна розміщувати на зовнішній або внутрішній поверхні туші тварини.

Маркування клеймом повинно бути розбірливими і виконаним з використанням незмивних, нетоксичних і термостійких чорнил.

Етикетки повинні бути розбірливими, захищеними від підроблення і міцно прикріпленими до туш тварин.

Дозволено не маркувати туші тварин, якщо ведення офіційного обліку передбачає зв'язок між тушами тварин та результатами класифікації, зокрема коли туші тварин розбирають на відруби відразу після їх класифікації, що робить маркування туш тварин непотрібним.

Щоб гарантувати точність і надійність класифікації туш великої рогатої худоби у віці понад 8 місяців, але не більше ніж 12 місяців, така класифікація повинна здійснюватися кваліфікованими фахівцями або з використанням автоматизованого методу. Автоматизовані методи класифікації яловичини, які складаються з автоматизованого методу (апаратури) та рівняння (формули), застосовують за взаємною згодою суб'єктів господарювання та зазначають у договорах постачання.

7. Державний контроль з боку компетентного органу повинен включати контроль за визначенням категорій великої рогатої худоби на потужностях для забою згідно з класифікацією, зазначеною у [пункті 3](#) цих Вимог.

Директор Департаменту аграрного розвитку	І. Віштак
---	------------------